

VEČERNI LIST

Posamezna številka 60 vin.

NEODVISEN DNEVNIK

Posamezna številka 60 vin.

Cene po pošti:

za celo leto . R 24—
za pol leta . R 12—
za četrt leta . R 7—
za 1 mesec . R 7—
Za Ljubljano mesečno 7 R
Za inozemstvo mesečno R 12—
Uredništvo in uprava:
Kopitarjeva ulica št. 6
Uredn. telefon štav. 50

Sporazum za koncentracijsko vlado.

Belgrad, 16. avgusta. Pogajanja za sporazum so vodili zastopniki demokratičnega kluba in radikalni ministri kot zastopniki parlamentarne zajednice, ki so se tokom pogajanj informirali za mišljenje jugoslovanskega in Narodnega kluba. V petek, 13. t. m., ob 18. uri je bil podpisan protokol sporazuma. Da se je mogel sporazum v glavnih spornih vprašanjih doseči, sta po regentovi želji popustili obe stranki, demokratije v agrarnem vprašanju, parlamentarna zajednica pa glede izvoza. Glede agrarne reforme za Slovenijo in Hrvaško sploh ni bilo razlike v nazoru, pač pa glede Bosne, Edini so bili tudi vsi glede kmetijskih odnosov v Bosni, da so s predhodno odredbo od 29. februarja 1919 bosanski kmetje razrešeni in se jim prizna svoboda. Naziranja so si pa nasprotovale glede odškodnine begom. Tako v imenovani odredbi iz l. 1919., kakor v regentovem proglasu na narod, v njegovem novoletnem nagovoru in prestolnem govoru ob otvoritvi parlamenta je naglašeno, da dobijo begi odškodnino. Tega so se lani tudi demokratije držali, pozneje so pa v agitacijske svrhe začeli licitirati in so bili proti vsaki odškodnini. Parlamentarna zajednica se je držala dane besede, pa tudi načelno ni priznala takega pomagala s tem, da bi drugega napravila za popolnega herca. Tu so demokratije popustili. Demokratije so sprejeli tudi stališče parlamentarne zajednice glede begov. Hak (najemnina) se izplača za leto 1918. Kar so dali begi v najem v času po odredbi 29. februarja 1919, se smatra za najemnino; kar so pa dali v najem pred 29. februarjem 1919, se smatra za odnos med begi in kmeti, ki ga je treba razrešiti. Ta vprašanja naj rešuje agrarni ministrski odbor, v katerem bodo ministri za agrarno reformo, kmetijstvo, šume in rudarstvo, finance, pravosodje in notranje posle. Drugo glavno sporno vprašanje je bil izvoz. Parlamentarna zajednica je bila odločno proti svobodnemu izvozu in je tu radi višjih državnih ozirov popustila v toliko, da se sme svobodno izvoziti 15.000 vagonov pšenice in sicer zmlete v moko, da ostane zaslužek mlenja v naši državi. V tem vprašanju je parlamentarna zajednica popustila, da se izogne očitani, da je razbila sporazum in s tem škodovala državi na zunaj; prepričana je pa, da bode sedaj zavlada bankracija, da niti pro-

ducenti niti konsumenti ne bodo prišli na svoj račun. Sedaj se bodo zopet bogatili milijonarji Veljkovići, Draškovići, Poljaki in Stojanovići, ki so vsi ali direktno ali po bankah interesirani na svobodnem izvozu.

Glede uradništva je dosežen sporazum, da noben uradnik ne more biti odpuščen, vpokojen in ne more dobiti novega mesta, ako tega ne dovoli prej ukazni komite ministrov, ki se bo sestavil.

Glede pokrajinskih vlad je dosežen sporazum v načelu. V Zagrebu dobe demokratije poverjenišvo za notranje in socialno politiko, v Sarajevu poverjenišvo za notranje zadeve, prosveto in socialno politiko, v Ljubljani se poverjenišvo za notranje stvari nevtralizira, demokratije pa dobe poverjenišvi za pravosodje in socialno politiko. V Dalmaciji ostane pri starim.

Glede oseb ki bi prišle v poštev, dogovori še niso končani. Dosedaj so demokratije odklonili nevtralne osebe, ki jih je predložil Jugosl. klub za poverjenišvo za notranje zadeve v Ljubljani. Zdi pa se, da tu končno ne bo posebnih težav.

V členu 15. volilnega zakona se črta pasivna volilna pravica vsem državnim uradnikom razen aktivnim ministrom, ministrom na razpoloženju in profesorjem pravnih fakultet. Predsedstvo narodnega predstavništva dobi parlamentarna zajednica, obe podpredsedniški mesti pa demokratije. Volitve v konstituantno se bodo vršile v novembru. Ko je bil sestavljen protokol sporazuma, ga dr. Vesnić ni podpisal takoj, ampak je zahteval, da se da v pregled jugoslovanskemu in Narodnemu klubu, da stavi svoje pripombe, ker se nista direktno udeleževala pogajanj; pač pa je bil Vesnić v glavnem informiran o mišljenju parlamentarne zajednice. Jugoslovanski klub je po svojem zastopniku dr. Korošču že 13. ob 4. uri popoldne dal svoj odgovor na protokol sporazuma in je zato očitke demokratov da zavlačuje krizo, popolnoma neosnovan. Davidović je poslal celo pismo dr. Vesniću, v katerem ponavlja ta očitke. Dr. Vesnić je odgovoril, da so med njim in demokratsko zajednico trajala pogajanja 23 dni. Demokratije so za vsako malenkost sklicevali klubove seje, češ da nimajo pooblastila za definitivne sklepe. Zato imata pač tudi Jugoslovanski in Narodni klub pravico, da za to stvar zahtevata dva dni za posvetovanje.

Češki socialdemokrat v družbi laškega grofa proti Jugoslaviji?

Trst, 14. avgusta. »Il Piccolo della Sera« prinaša vest iz Rima z dne 13. avgusta: O sestanku grofa Sforza s prvim ministrom češkoslovaške republike se še vedno vzdržuje tanost. Vzrok sestanka je morda dosega polnemu sporazumu med Italijo in Češkoslovaško proti nameram Jugoslavije in Ogrske, katere so gotovo vse drugo nego ugodni za italijanske inte-

rese in proti nameram, da bi pritegnile te države tudi Češkoslovaško republiko v svojo zvezo.

Radi tega smatra Italija za potrebno, da se veže popolnoma prijateljski s Češko. In kolikor se je moglo doznati, se je tudi posrečilo grofu Sforzu. Kaj pravijo k temu v prvi vrsti Čehi, v drugi naši diplomati?

Italijanska smodnišnica zletela v zrak.

Trst, 14. avg. V S. Gervasio pri Florinci je zletela v zrak smodnišnica in magacin municije. Še po 4 dneh niso pogasili požara in še vedno eksplodirajo granate. Komisija je na licu mesta in se skuša odstraniti ruševine v največji nevarnosti za življenje. Do sedaj so potegnili izpod ruševin 200 mrličev in 200 ranjencev, mora

jih pa biti še zakopanih pod ruševinami. Tudi eksplozije se vrše v Italiji po posebnem načrtu in imajo poseben pomen. Zato pa iščejo gospodje Italijani pri naših ljudeh v Trstu in v Istri orožje in municijo! Pojte no, ne smešite se, doma iščite, ne pa pri naših ljudeh, kateri so prepošteni, da bi vršili take zločine zahrbtno.

no neznane, bombe v obljudene kavarne in restavracije. Dva slučaja sta se vršila prošli teden v Milanu, sedaj pa prinašajo italijanski listi vest, da je v noči med 12. in 13. t. m. bila položena bomba v restavracijo Olimpia v Genovi. Kakor se vidi, se vrši tudi to po posebnem načrtu in z posebnim namenom!

Širite „Večerni list“!

Žrtve kapitalizma.

Tržič, 16. avgusta. Tovarnar Mally & Demberger je, kakor smo poročali, odpustil 5 delavcev, ki so vsi organizirani v JSZ, med njimi predsednika in tajnika tržiške skupine. V soboto je v znak simpatij za odpuščene nastopilo delavstvo treh tržiških tovarn, zapustilo delo ter na shodu zahtevalo, da se odpust prekliche. Vsled delavskega nastopa je došel v Tržič okrajni glavar iz Kranja, ki se je nahajal ravno na komisiji v Križah, ter zastopnik pover-

jeništva za socialno skrb. Popoldne se je vršila skupna seja med zastopniki vlade in delavstva s tovarnarjem, ki je ostal trd ter je v neki izjavi dal razumeti, da je delavce odpustil radi političnih razlogov. Nekdo je izjavil, da se je tovarnar Mally v četrtek mudil na socialističnem strokovnem tajništvu. Kaj je tam delal, ne vemo. Sledili so odpusti naših delavcev. O tej zadevi bomo še govorili.

Iz Sibirije v domovino.

Terseglav v Dubrovniku.

Zagreb, 16. avgusta. V Dubrovnik je dospel transport Jugoslovancev, ki se vračajo iz Sibirije v domovino. Med vračajočimi se nahaja urednik »Slovenca« g. Fr.

Terseglav, ki ga že 6 let ni bilo doma. Bog sprejmi dobrodošle nam sibijske ujetnike v domovini! Našemu tovarišu Terseglavu naš iskren pozdrav!

Socialdemokracija prodaja primorske Slovence.

Trst, 13. avgusta.

V zadnjem času se je razvila med glasilom laške socialne demokracije v Trstu »Lavoratorjem«, in divje nacionalistiško, predvčerajšnjem Orlandovi, včeraj Nitti-jevi, danes pa Giolittijevi vladi roko liza-jočo »Nazione« zelo zanimiva polemika o »protinacionalnem« delovanju socialno-demokratske stranke. Današnji »Lavoratore« odgovarja v daljšem članku nacionalističnemu listu in ta odgovor je v nekaterih točkah tako značilen, da ga je treba zabeležiti; saj pa tudi kaže v prejasni luči tiste, kateri bi radi celo še dandanes zlorabljali naše ljudstvo za svoje nečiste strankarske namene, kažoč se mu »doma-ček«, »našek«. »Lavoratorjev« članek govori tako jasno, da ne more biti nobenega dvoma več: laška socialna demokracija je najhujša sovražnica našega narodnega ujedinjenja, ker z vsemi svojimi silami dela na to, da se naš narod, živeč pod laškim jarmom, čim preje prienači laškemu sosedu in izgine v italijanstvu. Čigar obramba je, — tako pravi »Lavoratore« — stvar socialdemokratske stranke. »Lavoratore« piše:

»Kdo v resnici dela dobro italijanske-mu narodu, kdo mu ustvarja prijatelje in kdo sovražnike? Kdo ustvarja simpatije, kdo antipatije napram naši državi? Vi, gospodje pri »Nazione« vidite v vsakem Slovincu, ki živi v teh krajih, sovražnika, mi pa vidimo delavca, ki ga je treba izpremeniti v prijatelja naše stvari, ki je stvar vsega italijanskega delavstva. Mi hodimo med slovenske delavce, da jih izobrazimo, poučimo, povzdignemo, da pobijamo zlohotno sovražnost in maščevalnost, dočim pa vi s svojimi spisi ustvarjate in podkurjate tega zlohotnega duha, in povzročate s tem mržnjo proti našemu (laškemu) narodu. V naših sindikatih v Trstu, Istri, na Goriškem, v popolnoma laških in popolnoma slovenskih krajih, ne boste čuli nikdar sovražne besede, nikdar prezirljive besede proti nobenemu narodu. Povsod najdete delavstvo obeh plemen edine brate, ki se vedejo med seboj ko bratje, ki se smatrajo za brate. Ali se narod na ta način brani, ali izdaja!»

Potem pa nadaljuje list: »Z neko nacionalistiško zlobnostjo nas vprašujejo često, kje so tisti slovenski socialisti, ki so si nadeli nalogo, da delujejo med slovenskim narodom za spravo z laškim prebivalstvom. Navesti bi mogli tisoč imen neznanih delavcev na kmetih in v delavnicah. Imenujmo naj dva znanejša sodruga: Tuma in Regent. Ta dva naša vrla sodruga sta bila med prvimi, ki sta se uprla slovenskemu imperijalizmu, ki je l. 1918. zahteval priklopitev Trsta in vse Julijske Benečije k Jugoslaviji. Ta dva sodruga sta bila med tistimi, ki so zavrnilli vsako sodelovanje s slovenskimi narodnimi sveti. Ko se je jugoslovanska socialnodemokratska stranka šla izgubljat v kompromisu s slovenskimi nacionalci, sta sodruga Tuma in Regent skupaj z drugimi komunisti

pričela krepko agitacijo proti socialnim patrijotom in zahtevala njih izključitev iz stranke. V čast nam je, da s tema zavednima in pogumnima socialistoma delujemo v isti stranki za iste cilje. Takoj po prihodu italijanskih čet v Trst se je sodrugoma Regentu in Tumi na zelo velikemu številu drugih, pridobljenih za komunističko stvar, posrečilo pridobiti vse slovenske socialiste, da so vstopili v italijansko socialističsko stranko, to se pravi, se jim posrečilo doseči, razhod slovenske socialnodemokratske stranke! Ali je to nacionalizem?»

Več kakor je tu povedal »Lavoratore« sam, pač ni niti mogoče, niti treba povedati. Ne, ni to, kar sta storila in kar delata Tuma in Regent »slovenski nacionalizem«, ne, to je ono, kar je poudarjal »Lavoratore« zgoraj: pridobivanje simpatij slovenskega prebivalstva za italijanski narod, za italijansko državo, to je italijanski patrijotizem, italijanski nacionalizem, pravi, najpristnejši italijanski državni nacionalizem! To je tisti italijanski državni nacionalizem, ki zahteva za Italijo naše jugoslovanske zasledeno ozemlje, ne da bi imelo ljudstvo pravice izreči se samo o svoji državni pripadnosti, saj sta se Tuma in Regent s svojim vstopom v laško socialnodemokratsko stranko naravnost odrekla vsemu, kar veže in kar naj bi vezalo naš narod v zasedenem ozemlju z ostalo celoto naroda, priznavajoč in sprejemajoč sedanje stanje za končnoveljavno. »Nazione« pač res dela hudo krivico socialnim demokratom, ko jih odrekajo kot izdajalce domovine; saj je vendar jasno, da so najboljši italijanski patrijotje. To je hotel dokazati »Lavoratore« in dokaz mu je tudi res uspel v polnem obsegu!

DR. BENEŠ V BELGRADU.

LDU Belgrad, 14. avgusta. Semkaj je dospel dr. Edvard Beneš, češkoslovaški minister za zunanje zadeve. Domnevajo, da bo regent Aleksander priredil jutri gala dnev v čast visokemu gostu.

LDU Zagreb, 15. avgusta. »Narodna Politika« javlja iz Belgrada, da je prihod češkoslovaškega min. dr. Beneša v zvezi z upostavitvijo zveze med Češkoslovaško in Jugoslavijo. Vsi tozadevni sklepi bodo objavljeni, ker vlada noče sklepati tajnih pogodb.

LDU Belgrad, 15. avgusta. Včeraj ob 15 uri 31 minut je došel v Belgrad dr. Beneš v spremstvu ministrskega svetnika Stripla in osebnega tajnika Schenia. Razen poslanika Kaline ga je pričakovalo tudi oboje češkoslovaškega poslanstva ter generalni konzul, zastopnik regenta dr. Momčilo Ninčič, Tihomir Popović, pomočnik ministra za zunanja dela, dalje naš poslanik v Pragi Ivan Hribar in dr. Kojič ter Svetozar Bašić.

AVSTRIJA MORA VRNITI SRBIJI UKRADENE PREDMETE.

LDU Belgrad, 14. avgusta. Po členu 184. st. germanske mirovne pogodbe nam mora Avstrija vrniti vse predmete, ki so jih Avstrijci za okupacije odnesli iz Srbije in ki se še dajo identificirati. Da bi se moglo to izvesti, je predlagal izvrševalni

NEMIRI NA ALBANSKI MEJI.
LDU Skader, 16. avgusta. (DunKU. Agenzia Stefani.) Po vesteh, ki so došle semkaj, so v Podgorici izbruhnili nemiri. Dne 10. t. m. so Albanci napredovali proti Promisatu, Srbska artiljerija ni pričela delovati. — V Skadru je mir. Vendar pa vlada dosedaj še ni dovolila, da se prodajalnice odpro.

BOMBA VRŽENA V RESTAVRACIJO.
Trst, 14. avg. V Italiji si sledijo slučaji, da mečejo osebe, katere ostajajo red-

odsek za mednarodne pogodbe, da se otvori na Dunaju urad sličen belgijskem in francoskem v Visbadenu, ki bo delal na to, da se nam vrnejo omenjeni predmeti.

NEMČIJA IN JUGOSLAVIJA.

LDU Belgrad, 15. avgusta. (Uradno.) Ko smo točno plačali naročene avtomobile in ožkotirne železniške vozove berlinskemu trgovskemu društvu, je omenjeno društvo ponudilo finančnemu ministru naše kraljevine brezobzven kredit za en milijon mark. Z razgovorom z našim berlinskim poslanikom Vintrovičem je izjavil Fürstenberg, ravnatelj velike berlinske banke, da moramo računati nanj tudi, ako bo šlo za večje vsote, ker Nemčija goji simpatije proti nam vsled korektnih odnosov z njo v finančnem oziru.

USTAVLJENI FRANCOŠKI TRANSPORTI.

LDU Ratibor, 14. avgusta. Dun. KU — Wolff) Delavci glavnih ratiborskih delavnic so včeraj zjutraj ustavili transport francoskih čet in so, kakor javlja »Ober-schlesischer Anzeiger« dosegli, da so postavili transport na stranski tir, ker ga stražijo delavci. Kakor javlja isti list, so tudi na treh drugih postajah ustavili transportne vlake. Delavstvo zahteva, da se za rusko-poljske vojne ustavi vsako premikanje čet v Gorenji Šleziji in bo z vsemi sredstvi skušalo doseči izpolnitev teh zahtev.

ITALIJANSKI FRAZER V UNIFORMI.

LDU Bakar, 14. avgusta. Dne 12. t. m. je na Sušaku slavila brigada Lombardi obletnico neke svoje zmage, za katero nihče na svetu ne ve. Govoril je tudi general Facini. Rekel je, da je gledal, ko so vojaki kopali okope na črti, s katere se vidi na Sušak ter da se mu je zdelo, da je v očeh vojakov vprašanje: »Oče, ali je ta posel za brambo ali za napad?« »Za oboje«, je odgovoril general. »Vedetta« pristavlja, da so te besede naredile na vojake in častnike izvanreden vtis.

AVSTRIJA IN MAŽARSKA.

LDU Dunaj, 16. avg. (DunKU.) Kakor javlja »Sonn- und Montagszeitung«, je že odposlan na Dunaj odgovor mažarske vlade na noto glede dogodkov v Fürstenfeldu. Nota je sestavljena v zelo prijaznem duhu. V noti prizna mažarska vlada, da se je izvršil napad na Fürstenfeld z mažarskega ozemlja. Mažarska vlada izjavlja, da bo vse ukrenila, da si v tej zadevi pridobi popolno jasnost. Vlada povdarja izrecno, da se ropa orožja v Fürstenfeldu niso udeležile niti mažarske vojaške osebe, niti je bil rop pripravljen po mažarskih civilnih oblastih. Nadalje je mažarska izjavila, da je pripravljena, ugoditi pritožbam avstrijske vlade z ozirom na častniški tabor avstrijskih častnikov v Zala Egerszegu in da bo razpustila taborišče z gotovimi pogoji, ki se nanašajo na temeljno izpremembo predpisov za prestop meje.

NEMČIJA IN POLJSKO RUSKA VOJSKA.

LDU Berlin, 15. avg. (DunKU. Wolff.) Poslanci Müller, Scheidemann in Wels so kot predsedniki socialnodemokratske državnozbornske frakcije zahtevali kar najhitrejšo sklicanje odseka za zunanje zadeve z ozirom na sedanji politični položaj.

LDU Berlin, 15. avg. (DunKU. Wolff.) Delavske organizacije in tri socialistične stranke mesta Bremena so priredile danes veliko zborovanje, na katerem so zahtevali mir in nevtralityeto Nemčije v poljsko-ruski vojni.

Socialdemokratska slavnost.

Včeraj je v Ljubljani praznovala socialdemokratska izobraževalna organizacija »Svoboda« svojo slavnost. Priprave za to slavnost so bile velike. Zato je upravičeno bilo tudi pričakovanje javnosti, v kaki moči se bo pokazala ta organizacija, posebno še z ozirom na komunistično slavnost, ki se je pred kratkim vršila v Ljubljani. Pokazalo se je, da socialdemokratska organizacija pod vodstvom g. Antona Kristana še obstoji, da pa je po številu šibke, precej šibkejša od drugih. Vršilo se je dopoldne zborovanje, dopoldanski obhod je moral izostati, češ ker so udeleženci preveč utrujeni. Bilo pa jih je tudi z ozirom na pričakovanje precej malo. Nekateri organizacije z dežele so bile res precej številno zastopane, zato pa so ostale bile zelo pisle. Popoldanskega spreveda, v katerem je bilo 5 zastav, se je udeležilo okrog 700 do 800 oseb obojega spola. Korakali so z godbo na čelu v Vevče, kjer se je vršila veselica.

Cela prireditve je pokazala, da se vrši med socialdemokracijo in komunisti živalna konkurenca, da pa sta obe organizaciji znatno šibkejši, kakor bi kdo sicer posnel iz pisave njih časopisja.

Politične novice.

Atentat na Venizelosa v Parizu. »Corriere della Sera«, kateri izhaja v Milanu, prinaša 13. t. m. vest iz Pariza, da se je izvršil napad na predsednika grške zbornice Venizelosa v Parizu in podaja sledeče podatke: Venizelos je potoval v spremstvu ministra polnomočnika v Rimu v Pariz. V spremstvu je bilo še nekoliko diplomatov grške delegacije. Vlak je došel ob 20.15 v Pariz na postajo Lione. Venizelos je hotel iti iz postaje pri nekih stranskih vratih, kar sta skočila 2 moža, katere sta sedela na vozičku proti predsedniku in oddala več strellov. Dve krogli sta zadeli Venizelosa. Ta je zbežal v prostore, kjer se oddaja prtljaga lahko ranjen, eden napadalcev mu je sledil in še streljal za njim. Venizelos je zadel ob nek lift in padel. Eden napadalcev je bil aretiran, drugemu pa se je posrečilo zbežati. Venizelos so prenesli na kliniko.

Znanje hrvatskega jezika za železniške uradnike obvezno. »Hrvat« poroča, da so dobili vsi železniški uradniki nalog, da se tekom enega leta nauče hrvatskega jezika. drugače bodo odpušteni.

Nemčija in Avstrija. Nemčija in Avstrija se bosta pričeli v kratkem dogovarjati o sklepanju nove gospodarske politične pogodbe. Pogajali se bodo najbrže v Monakovem.

Rumunija in Rusija. Rumunska vlada je na noto sovjetske vlade, ki se tiče mirovnih predlogov, nastopno odgovorila: Rumunija se ne nahaja v vojnem stanju z Rusijo in zato ne more začeti mirovnih pogajanj, da konča vojno, katero sploh ni vodila. Ker obstoji med Rumunijo in Rusijo mirovno stanje, se more tedaj to le priznati, kar morejo storiti pooblaščenici obeh vlad. Rumunska vlada končno izjavlja, da se je Rumunija v veri, da se z Rusijo ne nahaja v vojnem stanju, požurila, odposlati zastopnike k nameravani londonski konferenci.

Dnevne novice.

Papež se ponesrečil. List Messenger prinaša vest, da je papež Benedikt XV. padel v neki dvorani Vatikana tako nesrečno, da so morali poklicati zdravnika dr. Bakistini, kateri je odredil, da mora ostati sv. oče nekoliko dni v postelji. Nevarnosti ni.

Kdo draži. Splitski listi poročajo: Te dni je neki italijanski trgovec pripeljal v Split 30 kvintalov riža. Ponudil ga je nekemu trgovcu po 16 kron kilogram. Trgovec je bil pripravljen dati 15 K za kg. Tedaj so zvedeli za stvar veržniki in tihotapci. Prihiti so in plačali riž po 23 K kg. Seveda ga bodo prodali po 30 K kg in mastno zaslužili, a konsument, ki bo hotel jesti riž, ga bo moral plačati — ako bo mogel — namesto 18 K za kg — 32 K in več. Tako se dela draginja!

Vino ceneje, kruh dražje. Hrvatski listi poročajo, da so začele v očigledno obetajoči novi vinski letini cene vinu v Banatu in na Hrvatskem znatno padati. Tako so v Vukovaru te dni ponujali dobra stara vina po 12 K liter na debelo. Srednja vina so po 10 K liter. Ravno nasprotno se godi s kruhom. Tako je vukovarsko Gospodar. društvo prodajalo moko že po 6 K 50 vin. kg in govorilo se je, da bodo cene moki še nižje. Namesto tega so pa začele cene moki nenadoma rasti ter so se dvignile od 400—450 K na 650—700 K kvintal in pravijo, da bodo šle še kvišku do 1500 K met. stot. Take cene potrebujejo izvozničarski bankokradi in drugi spekulanti, ki so zato zahtevali, da se dovoli izvoz 15.000 vagonov pšenice, še predno vemo, če bomo imeli sami dovolj kruha. To naj si ljudstvo dobro zapomni.

Za ureditev cen cementu. Vsled velikega izvoza cementa so cene temu izdelku nezasišeno poskočile tudi za domačo porabo. Splitska trgovska zbornica je opozorila vlado na ovire in težkoče, ki so vsled tega nastale za domačo stavbeno obrt in jo prosila, naj tu poseže vmes na korist domači obrti. Vlada je nato povelila dvema strokovnjakoma naloge, da doženeta proizvajalne stroške cementnih tovarn. Temeljem teh stroškov bodo določili cene cementu za domači trg.

Hiša dokončana v 10 dneh! Nedavno je organizirala Olimpija v Londonu neko razstavo, na kateri je posebno interesirala obiskovalce hišica 6 sob, dožidana in popolnoma končana od tvrdke »Vikkers« v 10 dneh, vstevši tudi pripravo zidne in strešne opeke. »Times« javljajo, tozadevno, da je ta hiša tip delavske ali uradniške hiše, moderna in zelo praktična. Mesto lesenih gred ima posebne grede iz prazne opeke, katere ne morejo zgoreti tlak pa je krit z nekim posebnim materijalom, imenovanim »induroleum«, kateri ne gori v slučaju požara in prepreča vlažnost, radi tega zdravstveno priporočljiv. Hiša ima vpeljan plin in elektriko ter krasno kuhinjo. Tako »Times«, tako na Angleškem! Kaj, ko bi se ministarstvo za

socialno politiko malo pobrigalo za take iznajdbe in bi naše poverjeništvu za socialno skrb tudi malo proučilo zadevo? Do zime bi lahko zgradili celo mesto! Naj bi se ustanovili konzorciji, kateri bi dali potrebna denarna sredstva. Gotovo bi bilo to mnogo bolj človeško, nego pošiljati ljudi v barake in vagoni!

Pasteurjev zavod v Zagrebu. Zagrebški Pasteurjev zavod je edini zavod te vrste na jugovzhodu Evrope, ako odštejemo Budimpešto. Ustanovil se je 1. 1919. in sprejel takoj prvo leto 963 bolnikov. Od teh jih je umrlo samo pet; vsi ti so prišli v zavod prepozno, t. j. še le 3—4 mesece potem, ko so bili s steklino okuženi. Od bolnikov, ki pridejo v zavod takoj, ko so bili ogrizeni, umrje komaj 1—1½ na tisoč; to so taki, katerih kri iz tega ali onega vzroka ne reagira na serum proti steklini, ki se jim vcepi. Letos je iskalo pomoči v zavodu do 14. t. m. že 1116 bolnikov, kar je izredno veliko. Na Pasteurjevem zavodu na Dunaju n. pr. so imeli tekom 15 let približno 4000 slučajev. Zdravljenje traja 14—18 dni in je uspeh kakor že rečeno, kjer ni zakasnitve, popolnoma gotov. Bolniki se sprejemajo v vso oskrbo ali pa samo na ambulatorično zdravljenje. Državna železnica je dovolila za bolnike, ki se peljejo v Pasteurjev zavod v Zagreb, brezplačno vožnjo; južna železnica doslej tega še ni storila.

Kolera v Bački. V Petrovem Selu v Bački se je pojavilo več slučajev kolere. Obbolelo je šest oseb. Ena oseba je umrla.

Ponesrečen angleški avtomobil. V soboto se je vozil neki angleški trgovec s svojim avtomobilom po državni cesti pri Grosupljem. Na ridah pod Grosupljem je počil na kolesu obroč, in avto se je zaletel v brzovarni drog z vso silo. Vsi, ki so se nahajali v avtu, so zleteli ven. K sreči ni nobenih smrtnih žrtv. Trgovec sam je bil ranjen na glavi. Prvo pomoč mu je nudil iz Ljubljane prihiti zdravnik dr. Majer, nakar so ga prepeljali v ljubljansko Leonišče. Ostali so le malo opraskani.

Smrtna nesreča v Vintgarju. Izletnik, dunajski trgovec Maks de Majo, ki biva zdaj s svojo rodino v vili »Hribar« na Bledu, je šel s svojimi ljudmi 13. avgusta na izlet z Bleda na Vintgar. Ko so se izletniki vračali okoli 17. ure v več skupinah na Bled je postal 7 letni Friderik de Majo na mostiču nad vodovodom, ki je napeljan na turbino vintgarske električne centrale »Kranjske industrijske družbe«, toda ko je deček tam stal in se divil lepotam Vintgarja, se mu je udrila že trohnela deska pod nogami in revček je padel v vodo, ki ga je odnesla skozi predor, ga vrgla pri slapu zopet v strugo in ga nesla do električne centrale, kjer so ga potegnili iz vode. Vsi poskusi, da bi ponesrečenca oživili so ostali brez uspeha; tudi poklicani zdravnik dr. Kogoj z Jesenic je mogel ugotoviti le dečkovo smrt. Deček je zadobil veliko rano na lobanji in kontuzije po celnem telesu.

Pes povzročil smrt dveh volov. Begunjski pastirji so pasli 3. t. m. govejo živino ob cesti iz Begunj v Cirknico; med njo sta se pasla tudi dva vola posestnika Andreja Popka iz Begunj. Okoli pol 8. ure zvečer je prišla po cesti 16 letna Medenova dekla, s katero je tekkel velik, črn Medenov pes, ki se je močno lajaloč zaganjal proti volovna, katere je napadil na nad cesto se nahajajočo 6 m visoko skalo, na kateri se je zadnji vol ustavil, toda ko ga je pes popadel za zadnjo nogo, je padel vol s skale in je obležal mrtev na cesti. Pes se je zaletel nato še v drugega vola, ki je skočil s skale na cesto in si zlomil zadnjo nogo in ga bodo morali zaklati, ko bodo prodali meso prvega vola, ki so ga prodajali v msnici Marije Detoni v Begunjah po 23 kron kilo. Vola sta bila vredna približno 14.000 kron.

Velikanski požar v Šornji vasi pri Pliberku. Škode 5.000.000 kron. Neznani zločinci so dne 3. avgusta ukradli v Šornji vasi pri Pliberku limani gonilni jermen, 30 metrov dolg, 0,4 cm širok, 1 cm debel ki je tehtal 130 kg in je bil vreden 50.000 kron. Nato so pa vlomilci zažgali opekarno, ki je zgorela. Povzročena škoda se ceni na 4 do 5 milijonov kron.

Povožena 84 letna starka. Ko se je te dni peljal posestnik Avsec Ljudovik iz Cerknice v Bajer pri Starem trgu domov, je povozil 84 letno starko Marijo Joželj iz Lipsenja št. 14 in sicer je je zadel drog kočije pod rebra in jo podrl na tla. Joželjnova je precej močno poškodovana.

Umr 20 letnega dekleta. V Zagrebu so našli v neki stranski strugi Save na težko dostopnem mestu truplo 20 letnega dekleta, ki nosi na vratu znamenja zadavljenja. Kdo je bila umorjenka in kakšne smrti je umrla, še niso dognali. Uvedli so poizvedbe.

Zagrebski konzervatorij preide s prihodnjim šolskim letom v deželno upravo ter se bo imenoval »Hrvatska deželna glasbena šola v Zagrebu«.

Pobijanje draginje na Reki. Reški magistrat je organiziral posebno komisijo, ki bo nadzorovala cene po trgovinah. Komisija je že začela poslovati in je kazno-

vala veliko trgovcev, ker so prodajali blago dražje, nego bi smeli.

Meškor so videli na Dunaju, ki je bežal z veliko brzino od severa proti jugu in zelo krasno žarel. Velikost njegove krogle je bila nekako osmina mesečevega premera.

Rusko žito in ruske surovine v Trstu. Kot poročajo listi je došla v Trst velika množina blaga iz Rusije, kot kovin, lesa, gumija, petroleja, pšenice in drugega blaga. Vsega došlega blaga in onega blaga kar ga je na potu je po cenitvi za približno 50.000.000 lir. Šef ruske trgovske delegacije v Italiji, inženir Vodovozov se nahaja ta čas v Trstu in se dogovarja glede novega uvoza.

Tatvine v Žirih. V času od 1. do 25. julija je bilo ukradeno trgovki Mariji Lenger v Žirih 6 bankovcev po 400 kron in 2 ženski šerpi vredni 30 kron. V istem času je bilo ukradeno tudi finančnemu pazniku Mirkotu Badjura 50 in finančnemu stražniku Francu Rupertu 10 kron.

Valute. Dne 13. avgusta na belgradski borzi: 20 dinarjev v zlatu 24.10 din., 100 francoskih frankov 172.50 din., 1 dolar 21.10 din., 100 italijanskih lir 116 din., 100 bolgarskih levov 40 din., 100 rumunskih levov 48 din., 100 nemških mark 49.50 din., 100 drahem 250 din., 100 češkoslovaških kron 41 din., 100 avstrijskih kron 10.40 din.

Ljubljanske novice.

Ij Poziv vsem vpokojencem, invalidom in vdovam južne železnice. Pozivamo tem potom vse imenovane, da se v največjem številu vdeležijo v nedeljo dne 22. t. m. ob 10. uri dopolodne sestanka v Mesnem domu v Ljubljani, da tam javno zahtevamo od centralne vlade, da se nam dajo takoj draginjske doklade, kakoršne imajo vpokojenci državnih železnic, in sicer tudi za nazaj. Zahtevamo dalje, da se dajo draginjske doklade tudi vsem tistim, kateri imajo rente za nezgode. S tem povikom, katerega smo dosegli 1. maja letošnjega leta, se ne moremo preživljati. Tisti pa, kateri imajo samo rente za nezgode, niti tega povika niso deležni. Končno da se obrnemo na trboveljsko družbo, da bi nam dala nekaj vagonov premoga brezplačno. To pa vspriči tega, ko smo mi dolgo vrsto let s svojo službo tudi omenjeni družbi pripomogli, da se je tako lepo razcvetala. Bližja se zima in mi najbolj trpeči, kateri smo brez vseh sredstev in zadolženi čez glavo, raztrgani in lačni, ji gledamo s strahom nasproti. Na sestanku se bomo pogovorili o nadaljnjih korakih v dosegu naših zahtev. — Začasni odbor.

Ij C. kr. občinski svetnik. Prejeli smo: V Sodni ulici št. 1 v hiši g. Schreya stanuje gospod Jan Ružička, ki ima na svoji napisni tabli še vedno zapisano: o. kr. evidenčni nadzornik v pok. in zemljemer. rec Ta mož, ki je tudi liberalni občinski svetnik in obenem starosta češke občine, bi lahko žrivoval par krona za popravilo te napisne tablice ali pa morda še vedno hrepeni po bivši Avstriji.

Ij Nasilen berač je Alfonz Pitaneč iz zasedenega ozemlja. Star je šele 31 let, močan, zdravega obraza, samo levico ima nekoliko pokvarjeno, toda delal bi kljub temu lahko, a rajši berači, postopa in pijančuje. Obnaša se zelo nasilno in je bil zato dne 15. t. m. zjutraj na Selu aretiran. Ko ga je peljal stražnik na policijsko ravnateljstvo, se je obnašal zelo nasilno: zmerjal in pljuval je v stražnika. Tudi na policijskem ravnateljstvu je nastopal močno, toda postal je krotak in ponižen, ko mu je permanentni uradnik ljubeznivo povedal, da bo 14 dni delal pokoro v policijskih zaporih.

Razne novice.

Izkopanine v Pompeju. Iz Pompeja javljajo, da so zopet izkopali nešteto važnih stvari, ki bodo po možnosti ostale v Pompeju samem in ne bodo prenešene v muzeje. Stenske oprave po hišah, mize, vrata s ključavnicami in zapahi, celo prodajalna svetilk, vse je ostalo zelo dobro ohranjeno. V eni hiši so dobili celo družino, očeta, mater in dva sinova. V bližini gledališča so izkopali hišo, ki je dvakrat večja kot vse prejšnje. Izkopali so eno najobljudenejših ulic v Pompeju: po eni strani se vrstle same gostilne, po drugi pa točilnice.

Čitajte

„Zločin nad domovino“!

Senzacionalna knjižica, ki posveti z žarko lučjo v zadnjega polstoletja naše domače zgodovine.

Odgovorni urednik Jože Rutar. Izdajatelj konzorcij »Večernega lista«. Tiska »Ilugoslovanca tiskarna« v Ljubljani.